

ОПТИМІЗАЦІЯ СТРОКУ І СПОСОБУ ЗБИРАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

І.Д. ДУДЯК, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри виноградарства та плодоовочівництва

Миколаївський національний аграрний університет, Україна

E-mail: ivandudyak@rambler.ru

Серед найважливіших зернових культур пшениця озима за посівними площами займає в Україні перше місце і є головною продовольчою культурою. Це свідчення її великого народногосподарського значення у необхідності задоволення людей високоякісними продуктами харчування..

Дослідження проводили на дослідному полі та у навчально-науково дослідній лабораторії «Визначення якості продукції рослинництва» Миколаївського національного аграрного університету впродовж 2016–2017 рр.

Схема польових дослідів:

Роздільне збирання:

1. Початок воскової стиглості;
2. Середина воскової стиглості;
3. Кінець воскової стиглості;
4. Початок повної стиглості;

Пряме комбайнування:

5. Повна стиглість;
6. Через 10 діб після повної стиглості.

Підбирання та обмолочування валків пшениці озимої на ділянках польових дослідів за роздільного збирання проводили при вологості зерна від 14,0 до 14,2 %.

Повторність польових дослідів 3-кратна. Площа посівної ділянки 144 м², облікової – 100 м².

Агротехніка вирощування пшениці озимої у польових дослідах була загальноприйнятою для умов Степу України, за винятком строку і способу збирання.

Об'єкт досліджень – сорт озимої пшениці Дріада 1.

Фенологічні спостереження за формуванням, наливом та дозріванням зерна пшениці озимої проводили за методикою В. О. Єщенка, П. Г. Копитка, В. П. Опришка та П. В. Костогриза.

Польові та лабораторні дослідження за загальноприйнятими методиками.

Облік урожаю пшениці озимої проводили методом зважування зерна з облікової площі ділянки після збирання комбайном САМПО.

Дослідженнями встановлено, що врожайність зерна залежала від погодних умов сільськогосподарського року, способу і строку збирання пшениці озимої. У середньому за два роки досліджень найбільша урожайність зерна була за скошування рослин у кінці воскової й на початку повної стиглості зерна (4,07 і 4,12 т/га, відповідно) та за прямого комбайнування у повну стиглість зерна (4,00 т/га). Істотне зменшення урожайності зерна пшениці озимої було за скошування її рослин у валки на початку (-0,53 т/га) й у середині (-0,24 т/га) воскової стиглості зерна і за прямого комбайнування (-0,64 т/га) через 10 діб після настання повної стиглості зерна.

Пряме комбайнування, як і раннє роздільне збирання пшениці озимої (на початку воскової стиглості), збільшували вміст крупної, зернової і смітної домішок у партіях зерна.

Найвищою натура зерна (760 г/л) була за роздільного збирання пшениці озимої на початку повної стиглості, а найменшою (719 г/л) – за прямого комбайнування через 10 днів після настання повної стиглості.

На відміну від натури, найбільша маса 1000 зерен (39,7 і 40,4 г) спостерігалася за роздільного збирання пшениці озимої на початку повної стиглості та за прямого комбайнування рослин у повну стиглість зерна. Усі інші строки збирання зменшували масу 1000 зерен на 0,7–9,8 г.

Більш пізні строки збирання пшениці озимої зменшували також й склоподібність зерна.

Зерно пшениці озимої сорту Дріада 1 за масовою часткою сирої клейковини відповідало: 1-му класу – за роздільного збирання на початку повної стиглості; 2-му класу – за роздільного збирання у кінці воскової і прямого комбайнування у повну стиглість; 3-му класу – за роздільного збирання на початку, у середині воскової стиглості і за перестою рослин на пні впродовж 10 діб. Якість сирої клейковини зерна поліпшувалася від початку воскової до повної стиглості зерна, а потім залишалася на тому ж рівні. За перестою рослин пшениці озимої на пні впродовж 10 діб якість сирої клейковини зерна погіршувалася.

Отже, у середньому за два роки досліджень пшениця озима сорту Дріада 1 згідно з вимогами ДСТУ 3768:2010 відповідала: 2-му класу – за роздільного збирання на початку повної стиглості; 3-му класу – за роздільного збирання у середині і кінці воскової стиглості і за прямого комбайнування у повну стиглість; 4-му класу – за прямого комбайнування через 10 діб після настання повної стиглості; 5-му класу – за роздільного збирання на початку воскової стиглості зерна.